

Lech Lecha I: Maaseh Avot Siman L'Banim – A History of Exile and Redemption

1. בראשית פרק יד

(א) ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוה מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים: (ב) עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע היא צער:

2. בראשית פרק טו

(א) אחר הדברים האלה היה דבר יקוק אל אברם במחזה לאמר אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד: (ב) ויאמר אברם אדני יקוק מה תתן לי ואנכי הולך ערירי וכן משק ביתי הוא דמשק אליעזר: (ג) ויאמר אברם הן לי לא נתתה זרע והנה בן ביתי יורש אתי: (ד) והנה דבר יקוק אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך: (ה) ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספר הכוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך: (ו) והאמן ביקוק ויחשבה לו צדקה: (ז) ויאמר אליו אני יקוק אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה: (ח) ויאמר אדני יקוק במה אדע כי אירשנה: (ט) ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותר וגזל: (י) ויקח לו את כל אלה ויבחר אתם בתוך ויתן איש בתרו לקראת רעהו ואת הצפר לא בחר: (יא) וירד העיט על הפגרים וישב אתם אברם: (יב) ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו: (יג) ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה: (יד) וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול: (טו) ואתה תבוא אל אבתיך בשלום תקבר בשיבה טובה: (טז) ודור רביעי ישו בו הנה כי לא שלם עון האמרי עד הנה: (יז) ויהי השמש באה ועלטה היה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה: (יח) ביום ההוא פרת יקוק את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדל נהר פרת: (יט) את הקיני ואת הקניזי ואת הקדמני: (כ) ואת החתי ואת הפרזי ואת הרפאים: (כא) ואת האמרי ואת הכנעני ואת הגרגשי ואת היבוי: 0

3. בראשית רבה (וילנא) פרשת לך לך פרשה מד

טו ד"א קחה לי עגלה משולשת, זו בבל שהעמידה ג' מלכים, נבוכדנצר ואויל מרודך ובלשצר, ועז משולשת, זו מדי שהיתה מעמידה ג' מלכים, כורש ודריוש ואחשורוש, ואיל משולש זו יון, ר' אלעזר ור' יוחנן ר"א אמר כל הרוחות כבשו בני יון ורוח מזרחית לא כבשו א"ל רבי יוחנן והכתיב (דניאל ח) ראיתי את האיל מנגח ימה וצפונה ונגבה וכל חיות לא יעמדו לפניו ואין מציל מידו ועשה כרצונו והגדיל, הוא דעתיה דר"א דלא אמר מזרחית, ותור וגוזל זו מלכות אדום, תור הוא אלא שגזלן הוא, ד"א ויקח לו את כל אלה ר"י ור' נחמיה ר"י אמר שרי עובדי כוכבים הראה לו, רבי נחמיה אמר שרי ישראל הראה לו, על דעתיה דר"י קתדרין דדין לקבל קתדרין דדין, על דעתיה דר"נ ששם היו סנהדרי גדולה של ישראל יושבת וחותרת דיניהם של ישראל, ואת הצפור לא בחר, ר' אבא בר כהנא בשם ר' לוי אמר הראה לו הקב"ה כל מי שהוא מעמיד פנים בגל הגל שוטפו וכל מי שאינו מעמיד פנים בגל אין הגל שוטפו.

4. רמב"ן בראשית פרק יב

(ו) ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם - אומר לך כלל, תבין אותו בכל הפרשיות הבאות בענין אברהם יצחק ויעקב, והוא ענין גדול. הזכירוהו רבותינו בדרך קצרה, ואמרו (תנחומא ט): "כל מה שאירע לאבות, סימן לבנים." ולכן יארכו הכתובים בספור המסעות וחפירת הבארות ושאר המקרים. ויחשוב החושב בהם כאלו הם דברים מיותרים אין בהם תועלת, וכולם באים ללמד על העתיד, כי כאשר יבוא המקרה לנביא משלשת האבות, יתבונן ממנו הדבר הנגזר לבא לזרעו: . . .

5. בראשית רבה (וילנא) פרשת לך לך פרשה מב

ד ויהי בימי אמרפל. . . ד"א ויהי בימי אמרפל מלך שנער זו בבל, ואריוך מלך אלסר זה אנטיוכס, כדרלעומר מלך עילם זה מדי, ותדעל מלך גוים זו מלכות אדום, שהיא מכתבת טירוניא מכל אומות העולם. אמר רבי אלעזר בר אבינא אם ראית מלכיות מתגרות אלו באלו צפה לרגלו של משיח תדע שכן שהרי בימי אברהם, על ידי שנתגרו המלכיות אלו באלו באה הגאולה לאברהם.

6. בראשית פרק א

(א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: (ב) וְהָאָרֶץ הִיְתָה תֵהוֹ וּבְהוֹ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם: (ג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר: (ד) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: (ה) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד: פ

7. בראשית רבה (וילנא) פרשת בראשית פרשה ב

ד ר"ש בן לקיש פתר קריא בגליות: "והארץ היתה תהו" זה גלות בבל, שנאמר (ירמיה ד) "ראיתי את הארץ והנה תהו." "ובהו" זה גלות מדי, (אסתר ו) "ויבהילו להביא את המן." "וחושך" זה גלות יון, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן, שהיתה אומרת להם כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל. "על פני תהום" זה גלות ממלכת הרשעה, שאין להם חקר כמו התהום, מה התהום הזה אין לו חקר אף הרשעים כן. "ורוח אלהים מרחפת" זה רוחו של מלך המשיח, היאך מה דאת אמר (ישעיה יא) "ונחה עליו רוח ה'." באיזו זכות ממשמת ובאה? "המרחפת על פני המים," בזכות התשובה שנמשלה כמים, שנאמר (איכה ב) "שפכי כמים לברך". . .